

VII. BIJLAGE: OVERZICHT ONDERZOEKSINITIATIEVEN BBT BO26 OMGEVING

1. ISE Ruimte en Milieu

SD/OD	Initiatief	Korte omschrijving	Planning/stand van zaken	Trekker/ betrokken
SD1 OD1.1	Onderzoek instrumentarium (en – concepten)	Onderzoek van het verschil in aantal wooneenheden versus domiciliwoningen i.h.k.v. de Taskforce Wonen- Ruimte en het EU-Beleid 'No Net Land Take'.	Rapport in 2026	<u>Trekker:</u> dOMG <u>Betrokken:</u> WiV, VVSG, VRP, Statistiek Vlaanderen
SD3 OD3.3	Onderzoek instrumentarium (en – concepten)	BN. Onderzoek hoe de plan- en procedurelast van afzonderlijke (sector)wetgevingen op geïntegreerde projectwerking minimaal gehouden kan worden (gemeentewegende decreet, watertoets, omgevingsvergunning, subsidiëring in het kader van natuurbeheerplannen, ...). De Europese Commissie geeft een grote prioriteit aan de vereenvoudiging van de bestaande EU-wetgeving, gericht op het herstel van de Europese competitiviteit. Dit onder meer door de uitwerking van thematische Omnibus- wetgevingspakketten (landbouw, chemicals, defensie etc.)	Ntb	<u>Trekker:</u> VLM <u>Betrokken:</u> dOMG, VMM, ANB, dMOW
SD3 OD3.5	Lokale coalities ondersteunen	Ondersteuning Water+Land+Schap, Landschapsparken, Vlaanderen breekt uit, Grond+Zaken en luwteoases.	Gestart, doorlopend	<u>Trekker:</u> dOMG <u>Betrokken:</u> INBO, ANB, VLM, VMM
SD4 OD4.1	Wetenschappelijke onderbouwing PAS	BN. Onderzoek naar de doeltreffendheid van het stikstofbeleid en de effectiviteit van de herstelmaatregelen. Wetenschappelijk borgen via monitoring, advisering en rapportering van Programmatische Aanpak Stikstof (PAS). Via een monitoringmeetnet wordt het natuurlijk milieu van de Europees beschermde habitattypes opgevolgd. Onderzoek i.h.k.v. Habitatrichtlijn	Gestart, doorlopend	<u>Trekker:</u> INBO <u>Betrokken:</u> ANB, dOMG, VLM

SD4 OD4.2	Onderzoeksprogramma zorgwekkende stoffen	BN. Onderzoek: afgestemd programma voor visie zorgwekkende stoffen. Onderzoek i.h.k.v. het EU- Beleid ZS (onder meer REACH, pesticiden, Kaderrichtlijn Water en OSOA)	Gestart, doorlopend	<u>Trekker:</u> dOMG <u>Betrokken:</u> dZORG, VMM, OVAM, ANB, INBO/ academici, VITO
SD4 OD4.2	Onderzoeksprogramma Omgeving en gezondheid	BN. VHBM-programma 2022-2027. Onderzoek voor de vijfde cyclus van het Vlaamse humane- biomonitoringsprogramma in afstemming met het onderzoeksprogramma van partnerorganisatie milieugezondheidszorg (dZORG). Onderzoek i.h.k.v. het EU-Beleid ZS (onder meer REACH, pesticiden, KRW, OSOA...)	Gestart, doorlopend	<u>Trekker:</u> dOMG. Uitvoering VHBM via Steunpunt van universiteiten (UA, U- Gent, U-Hasselt, VUB, KU-Leuven) en onderzoeksinstituten (VITO, PIH) <u>Betrokken:</u> Departementen Zorg/WEWILS/Onderwijs, VMM, OVAM, ANB, INBO/ academici-middenveld
SD4 OD4.4	Onderzoek over straling	BN. Onderzoek naar innovatieve meetmethoden en blootstelling voor radiofrequentie (RF) en extreem lage frequentie (ELF) i.h.k.v. de resolutie betreffende niet- ioniserende straling: (1) Ontwikkeling van een sensorontwikkeling voor langdurige breedbandige metingen van niet- ioniserende radiofrequente straling. (2) Plan van aanpak ELF-monitoring en blootstellingskaarten via citizen science. (3) Indicator voor stralingsblootstelling in Vlaanderen.	(1) (2) (3) (4) Gestart, einddatum tussentijds rapport 2026	<u>Trekker:</u> dOMG <u>Betrokken:</u> dZORG, IMEC, academici, operatoren, Elia, Fluvijs, lokale besturen

		(4) Metingen van de blootstelling aan radiofrequente (RF-) straling op events (met tijdelijke zendantennes). Onderzoeken i.h.k.v. het EUadvies ICNIRP en WHO.		
--	--	--	--	--

2. ISE Thema-overschrijdend instrumentarium

SD/OD	Initiatief	Korte omschrijving	Planning/stand van zaken	Trekker/ betrokken
SD1 OD1.1 OD1.2	Klimaatonderzoek	BN. Onderzoek i.h.k.v. de uitvoering van het VEKP, BRV met een focus op klimaatadaptatie: Onderzoek naar natuurgebaseerde oplossingen om de uitdagingen op vlak van natuurherstel en klimaatadaptatie aan te pakken (zie ook ISE Natuur en Biodiversiteit SD4).	Gestart, doorlopend	<u>Trekker:</u> INBO <u>Betrokken:</u> VMM, VEKA, ALZ, VLAIO, AOE, ANB, MOW, VLM, ABB, betrokken lokale besturen, energiepartners, private partners
SD2 OD2.2 OD2.3	Onderzoek over gebiedswerking en regio's	BN. Onderzoek naar een gebiedsspecifiek en geïntegreerd beleid en werking om de omgevingskwaliteit te verbeteren op gebied, regio, wijk en bouwblokniveau onder andere i.h.k.v. de 'place-based approach' in de Europese 'Territorial Agenda 2030': (1) Waterbeschikbaarheid en waterveiligheid in de IJzervallei – ontwerpend onderzoek (2) Landbouwers aan het woord: oplossingsstrategieën voor de toekomst van de IJzervallei (3) Onderzoek naar de mogelijkheden voor een klimaatrobuust watersysteem (North Sea Port District).	(1) Einddatum ntb; (2) gestart, einddatum ntb; (3) einddatum ntb	<u>Trekker:</u> dOMG <u>Betrokken:</u> AWV, VEKA, INBO, ALZ, VLAIO, AOE, ANB, MOW, VLM, VMM, ABB

SD3 OD3.3	Onderzoek instrumentarium	Onderzoek van omgevingsinstrumentarium (en – concepten): Opmaak van handvaten voor de voortoets en passende beoordeling ikv plan-MERs en plan-m.e.r.-screenings voor strategische plannen en regelgeving. Onderzoek i.h.k.v. de Europese Plan-mer-richtlijn en Habitatrichtlijn.	Einddatum 2026	<u>Trekker:</u> dOMG <u>Betrokken:</u> ntb
SD5 OD5.1	Onderzoek koolstofvoorraden	BN. Onderzoek van landgebruiksveranderingen en beheerpraktijken op koolstofvoorraden om de koolstofopslag in bodem en biomassa te maximaliseren onder meer via onderzoek voor het bodemkoolstofmonitoringsmeetnet (zie ook ISE Bodem en ondergrond SD1 en ISE Natuur en Biodiversiteit SD4).	Gestart, doorlopend	<u>Trekker:</u> dOMG, INBO <u>Betrokken:</u> ANB, ILVO, VLM
SD6 OD6.1	Onderzoek i.h.k.v. omgevingshandhaving	(1) BN. Onderzoek gericht op monetaire waardering van schade aan leefmilieu i.h.k.v. het Kaderdecreet Vlaamse Handhaving. (2) Aanbevelingen voor de praktische uitvoering van de controles door het Vlaamse Gewest bij de implementatie van Europese Verordening inzake dierlijke bijproducten.	(1) Einddatum 2026;(2) gestart, einddatum 2026	<u>Trekker:</u> (1,2) dOMG <u>Betrokken:</u> (1) VMM, VLM, OVAM, ANB, INBO; (2) Ntb

3. ISE Afval en Materialen

SD/OD	Initiatief	Korte omschrijving	Planning/stand van zaken	Trekker/ betrokken
/	/	/	/	/

4. ISE Bodem en Ondergrond

SD/OD	Initiatief	Korte omschrijving	Planning/stand van zaken	Trekker/ betrokken
SD1 OD1.1 OD1.2	Onderzoek bodemmonitoring en beheer bodem	(1) BN. Onderzoek naar opschalen van regeneratieve bodempraktijken (pioniersnetwerk regeneratieve bodemzorg). (2) Ondersteunend onderzoek in het kader van de Soil Monitoring Law (m.b.t. opmaken van indicatoren en uitwerken van een monitoringsstrategie).	(1) Gestart, einddatum 2026; (2) einddatum 2026	<u>Trekker</u> : (1) OVAM, dOMG, VLM; (2) dOMG <u>Betrokken</u> : VITO, ALZ, ILVO, INBO
SD3 OD3.1 OD3.2	Onderzoek ondergrond	BN. Geologisch onderzoek voor de structuurvisie diepe ondergrond en (kritieke) grondstoffenbevoorrading: (1) Onderzoek van diepe ondergrondtoepassingen voor de structuurvisie Diepe Ondergrond: verkennende analyse van en aanbevelingen voor een juridisch kader voor ondergronddata in Vlaanderen, ten behoeve van een duurzaam beleid inzake de (diepe) ondergrond. (2) Uitvoeren onderzoek voor (kritieke) grondstoffenbevoorrading conform het nationaal exploratieprogramma kritieke grondstoffen (2025-2029) i.h.k.v. de Europese CRMA. (3) Onderzoek ter voorbereiding van het aantrekken van de Einsteintelecoop naar onze regio.	(1, 2, 3) Ntb	<u>Trekker</u> : dOMG <u>Betrokken</u> : VEKA, OVAM, Koninklijke Sterrenwacht, FANC, NIRAS, FOD Economie, VITO, middenveld

5. ISE Natuur en Biodiversiteit

SD/OD	Initiatief	Korte omschrijving	Planning/stand van zaken	Trekker/ betrokken
SD1 OD 1.7	Onderzoek tijdelijke natuur	RA/BN. Onderzoek naar het concept en statuut van tijdelijke natuur. Het concept tijdelijke natuur bestaat reeds maar is beperkt tot harde ruimtelijke bestemmingen, in afwachting van de realisatie van de	Planning: gestart, einddatum ntb	Trekker: ANB

		bestemming. Er wordt onderzocht of dit, of een andere vorm, naar andere bestemmingen (in het bijzonder agrarisch gebied) kan worden uitgebreid.		Betrokken entiteiten/stakeholders: INBO, ILVO, VLM
SD2 OD2.3	Onderzoek predatiedruk	RA/ BN. Onderzoek (vervolgstudie) naar de predatiedruk in Vlaanderen in relatie tot de achteruitgang van o.a. grondbroeders.	Gestart, einddatum ntb	Trekker: ntb Betrokken: ANB, INBO, Jachtfonds
SD3 OD3.1	Onderzoek Smart Nature	Verkenkend onderzoek van de mogelijkheden afgetast van de inzet van drones, remote sensing en speciaal uitgeruste camera's, het waarschuwen voor natuurbranden, het opsporen van exoten, de handhaving, het bepalen van landbouwschade, de monitoring van bepaalde soorten etc.	Gestart, doorlopend	Trekker: ANB Betrokken: INBO
SD4 OD4.1	Onderzoek toestand en trend van de natuur in beeld	(1) RA/BN. In uitvoering van de Europese Natuurherstelverordening wordt voorzien in de vereiste wetenschappelijke onderbouwing voor de opmaak van een Vlaams Natuurherstelplan. Voor de opvolging van de doelstellingen worden indicatoren en monitoringsprogramma's voorzien. (2) Onderzoek van de ecologische vereisten van bedreigde insectensoorten. (3) Onderzoek naar de impact en bestrijding van invasieve soorten, met aandacht voor publiekscommunicatie. Ook ontwikkeling risico- en prioriteringstools voor beleid en testen beheermethoden om schade aan biodiversiteit en ecosystemen te beperken. (4) Onderzoek van de mogelijkheden van een gebiedsgedifferentieerde emissiereductie van stikstof op de staat van instandhouding van habitattypen en de beoordeling van (toekomstige) trends in habitatkwaliteit bij verlagingen van stikstofdeposities.	(1) tem (5) gestart, doorlopend	Trekker: INBO Betrokken: ANB, dOMG, VLM, VMM, ILVO, ALZ

		(5) Onderzoek over de economische waardering van natuur en de ontwikkeling van ecosysteemrekeningen. Onderzoeken i.h.k.v. de Europese Natuurherstelverordening (1, 2), de Europese verordening betreffende invasieve, uitheemse soorten (3), de Habitatrichtlijn en Vogelrichtlijn (4) en de Europese verordening over de invoering van milieu-economische rekeningen (5).		
SD4 OD4.2	Onderzoek van natuurgebaseerde oplossingen voor natuurherstel en klimaatadaptatie	(1) Onderzoek i.f.v. de opbouw van de ecologische kennis op niveau van ecosysteemtipes, gebieden, soorten en processen en met onderzoek van herstelmaatregelen in uitvoering van de Natuurherstelverordening. (2) Ecohydrologische studies (3) BN. Onderzoek naar natuurinclusieve landschapsplanning, onderlinge versterking agro-ecologie en agrarische biodiversiteit. RA. Adequate maatregelen nemen in agrarisch gebied om de achteruitgang van de kenmerkende agrarische biodiversiteit te verbeteren, inpasbaar in de agrarische bedrijfsvoering. (4) BN. Via bosmonitoring en onderzoek naar geschikte herkomsten van bomen onze bossen weerbaar maken tegen ziektes, droogte en natuurbrand. Onderzoeken i.h.k.v. de Europese Green Deal, de Natuurherstelverordening, de Kaderrichtlijn Water.	(1) tem (4) gestart, doorlopend	<u>Trekker</u>: (1) tem (4) INBO <u>Betrokken</u>: ILVO, VLM, VMM, ALZ, dOMG, ANB

6. ISE Lucht

SD/OD	Initiatief	Korte omschrijving	Planning/stand van zaken	
SD1 OD1.2	Onderzoek luchtbeleid	BN. Onderzoek i.h.k.v de (nieuwe) Europese richtlijn luchtkwaliteit en schonere lucht en i.h.k.v het luchtbeleidsplan.	Gestart, doorlopend	Trekker: VMM Betrokken: dOMG, dZorg, MOW, VLM, VEKA, VITO/onderzoeksinstellingen
SD2 OD2.4	Onderzoek verlaging stikstofuitstoot door landbouw	Onderzoek van metingen van stikstof met isotopenbepaling i.h.k.v. de Habitatrichtlijn. (1) Onderzoek door middel van enquête naar praktijkgebruik van emissiearme technieken bij opbrenging van mest i.h.k.v het luchtbeleidsplan. (2) Onderzoek naar mestuitscheidingscijfers in vleesveehouderij ter verfijning van de resultaten wat betreft onder meer rantsoenen, extensieve weidegang en verschillende veerassen. Onderzoeken (2, 3) i.h.k.v. de Europese richtlijn inzake industriële emissies (geïntegreerde preventie en bestrijding van verontreiniging) en de richtlijn betreffende het storten van afvalstoffen.	(1) Einddatum 2026 of 2027; (2) einddatum ntb; (3) einddatum ntb	Trekker: (1) VMM; (2,3) VLM Betrokken: (1) UGent, TNO; (2, 3) ntb
SD3 OD3.1 OD3.2 OD3.2	Onderzoek metingen lucht	(1) BN. Onderzoek i.h.k.v monitoring en modellering van de luchtkwaliteit en depositie i.h.k.v. de Europese richtlijn luchtkwaliteit en schonere lucht. (2) BN. Onderzoek ter verbetering en verfijningen van de emissie-inventaris i.h.k.v. de Europese NEC-richtlijn, de Europese 'Governance'-verordening, de Europese verordening betreffende de instelling van een Europees register inzake de uitstoot en overbrenging van verontreinigende stoffen en de Europese richtlijn Industriële Emissies.	(1,2) Gestart, doorlopend; (3) gestart	Trekker: VMM Betrokken: (1) VITO/onderzoeksinstellingen; (2) VLM, ALZ, MOW, VEKA, ABB, onderzoeksinstellingen; (3) nvt

		Onderzoek van de mogelijkheden van artificiële intelligentie voor het ontwikkelen van hoge ruimtelijke resolutie real-time luchtkwaliteitskaarten.		
--	--	--	--	--

7. ISE Water

SD/OD	Initiatief	Korte omschrijving	Planning/stand van zaken	
SD3 OD3.4	Onderzoek metingen water	Onderzoek naar de lokale ontwikkeling van meer duurzame meettoestellen (mogelijk PIO-project).	Ntb	<u>Trekker</u> : VMM <u>Betrokken</u> : ntb
SD6 OD6.2	Onderzoek integraal waterbeleid in de landbouw	Onderzoek van de meetplaatsen van het MAP-meetnet oppervlaktewater.	Ntb	<u>Trekker</u> : VMM <u>Betrokken</u> : leden opvolgingsorgaan
SD7 OD7.2	Onderzoeks- en innovatieagenda water	(1) BN. Onderzoek naar verschillende financieringsinstrumenten voor het waterbeleid. BN. Onderzoek i.h.k.v. de Blue Deal 2.0 en de Europese Kaderrichtlijn Water.	(1) Gestart, einddatum ntb; (2) gestart, doorlopend	<u>Trekker</u> : (1) VMM; (2) VMM via CIW <u>Betrokken</u> : (1) MOW, waterbedrijven; (2) CIW-netwerk, INBO